

Roma Ridens (II)

De roomse penetratie in Nederland is veelszins een pénétration pacifique, een vreedzame opdringing van het Zuiden naar het Noorden. En de wijze van doen verschilt al naarmate men in Noordelijker regionen komt. Zo lizen we enige tijd geleden in „In de Waagschaal” onder de rubriek „Terzijde” — we werpen daar wel eens een meer dan zijdelingse blik in — dat bij de ingebruikneming van een nieuw gebouw van Peek en Cloppenburg te Eindhoven de magazijnen door de deken van die stad waren ingewijd. Dat is zo de wijze, waarop Rome de brug slaat tussen religie en negotie: door de ambtswaard van de hogere clerus wordt het lagere leven, ook van de katoentjes en de confectie „gewijd”. Niet dus met confetti, maar met wijwater. Hier zou voor de kopers een religieuze kwestie à la Corinthe kunnen ontstaan. Daar waren wel niet — zover ons bekend — de lapjeswinkels, maar dan toch de slachthuizen aan de gaden gewijd. En men heeft daar onder de christenen maar moeite genoeg mee gehad. De zwakken-in-het-geloof huiverden ervoor terug aan de afgoden gewijd, met de afgoderij besmet vlees te eten. Ons zal de „wijding” van Peek en Cloppenburg niet deren. We zouden er zonder een verontrust geweten, kleine man, die we zijn, ons confectiepakketje kopen. Want wij weten, dat ook wijwater niets is in deze wereld. En daarom zouden we aan P. en C. niet voorbijgaan. Tenzij ons bleek, dat C. en A. toch voordeliger was. En het (wij)water is daar, geloven wij, hetzelfde.

Het is dan ook een andere vraag, die ons bezighoudt.

Deze: of roomse firma's, die in het Noorden hun magazijnen openen, daar ook publiek het kerkelijk ambt in betrekken. Of bijvoorbeeld ook bij de opening van een winkelbedrijf in Leeuwarden of in Groningen, in Assen of in Roodeschool de geestelijkheid zou worden genodigd voor een „wijding”? Of wacht men met dergelijke openbare acten, totdat de verroomsing ver genoeg is voortgeschreden?

Erger is, dat Rome tot deze penetratie op gevaarlijker terrein dan dat der confectiekleding door „oecumenisch” doende protestanten wordt genodigd. Zo ontving ik onlangs een brief. Of liever De Brief. Te weten De Brief voor jongeren. Maandelijks schrijven van de Amsterdamse Maatschappij voor Jongeren, waarover ons blad op 22 Dec. j.l. reeds schreef. Prof. Berkouwer, Prof. Van Niftrik zitten daar met elkander aan de conferentie-tafel met Pater Jelsma M. S. C. Mannen, die onderling als vijanden — we denken hier niet aan gezindheid, maar aan een feitelijke stand van zaken — met elkander en met Pater Jelsma spreken moesten in de poort, gaan hier, gelijkgeschakeld wat hun recht van spreken betreft, „getuigen” van de Reformatie.

Pater Jelsma doet het — Rome's pretenties ten volle handhavende — op een wijze, die de argeloze lezer zou doen vergeten, dat de (onfeilbare) pauselijke stoel sedert de zomer van 1520, toen hij Luther, het „everzwijn, dat Gods wijngaard verwoest heeft”, in de ban deed, vele Anathema's tegen de Reformatie gesproken heeft en haar meer dan eens een „pest” heeft genoemd. We begrijpen dat. Temeer, waar wij zelf in eigen kring ervaren hebben, hoe snel kerkelijke rechters hun officiële vonnissen weten te verzwaren als de tactiek dat vordert.

Maar één ding begrijpen wij niet.

Te weten, dat onze „protestanten” (waar protestanten ze eigenlijk nog tegen?) zo argeloos zijn.

Officieel onthoudt Rome zich van alle medewerking aan de activiteit bijv. van de Wereldraad van Kerken.

Officieel is het ook aan Roomse geestelijken verboden deel te nemen aan het „interkerkelijk gesprek”.

Officieus wordt hun toegestaan op protestants terrein te „getuigen”.

Protestanten krijgen in Roomse kring geen voet aan de grond.

Vraagt men prof. Berkouwer als medewerker aan „Het Schild”? Prof. Van Niftrik aan „De Linie”?

Maar het A.M.V.J. vraagt Pater Jelsma.

Het geval zou met andere voorbeelden te vermeerderen zijn.

En we kunnen ons in zulk een situatie van éénzijdige „protestantse” gastvrijheid Rome weer niet anders voorstellen dan als Roma ridens: het lachende Rome.

Lachend over zulke ridicule „protestanten”.

„Altegoed is buurmans gek”.

Dit oordeel heb ik eens opgevangen uit de mond van een Augustijner pater, toen in Rooms gezelschap de ruimhartigheid van een inderdaad ruimhartig dorpspastoor luide werd geprezen.

De Augustijn wist niet, dat er één gereformeerde jongen in het gezelschap was.

Nóg zie ik zijn confusie, toen het hem werd verhaald.

Wat later onderhield hij zich vriendelijk met me. Dat was balsem op de wonde.

Kloosterbalsem.

D. E. C.

van onze Here Jezus Christus. Die de zonden vergeeft, maar die ook het leven geneest. Als we oprecht geloven, dat God ons zo lief heeft gehad, dat Hij zijn eigen Zoon gegeven heeft voor onze zonden, dan kunnen we niet meer in de zonde blijven leven. Dan zullen we er tegen strijden in de kracht des Heiligen Geestes.

Dan zullen we volharden in het gebed.

Dan zullen we in ons bidden de Here kennen, ook ten opzichte van onze zonden.

Dan laten we Hem daar niet buiten.

Dan stellen we ons voor het aangezicht van Hem, voor wie alle dingen naakt en geopend liggen, ook onze zonden, die we voor anderen kunnen bedekken.

In ons kennen van de Here kennen we dan ook ons zelf.

En dan helpt Hij ons van onze zonden af.

Want Jezus zal zijn volk van hun zonden bevrijden.

Ik kan mij voorstellen, dat iemand denkt: Dat riekt een beetje naar perfectionisme.

Laat ik zo iemand geruststellen.

Er blijven zwakheden en gebreken in het leven van Gods kinderen.

Maar die blijven dan toch in hun leven t e g e n h u n w i l .

Ze hebben er verdriet over. Ze belijden ze oprecht voor de Here.

Ze haten de zonden en vlieden er voor. En ze strijden er tegen. Ten bloede toe.

Maar laat ons die zwakheden en gebreken niet gebruiken als een doekje voor het bloeden. Ik hoorde een student voor een dertig jaar, na een driftbui, eens zeggen: „Zo ben ik nu eenmaal. Ik kan ook niet helpen, dat God mij zo gemaakt heeft”.

Laten we oppassen voor zulk een redenering.

God wil de zonde niet. In uw en in mijn leven niet. Hij haat de zonde.

En wij zullen ze haten. Met een volkomen haat.

„Indien dan uw rechteroog u tot zonde zou brengen, ruk het uit en werp het van u, want het is beter voor u, dat één uwer leden verloren ga en niet uw gehele lichaam in de hel geworpen worde” (Matth. 5:29).

„Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgene afdwalingen. Houd Uw knecht ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen. Dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtreding. Laat de redenen mijnsmonds en de overdenking mijns harten welbehaaglijk zijn voor uw aangezicht, o HERE, mijn rotssteen en mijn verlosser” (Psalm 19 vs 13—15).

„Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg is, en leid mij op de eeuwige weg” (Ps. 139:23, 24).

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

„Uiterst moeilijk gewetensconflict” (II)

In ons vorig artikel gaven we in eigen woorden van de schrijvers der aangehaalde brochure te kennen, dát, en ook waarom zij zich door hun synode met de z.g. nieuwe Kerkorde zien geplaatst voor een „uiterst moeilijk gewetensconflict”. En we waren voornemens, in aansluiting daaraan nog na te gaan, wat volgens de rechterlijke uitspraak te doen was voor hen, die dit gewetensconflict niet langer kunnen dragen.

Het antwoord is kort. De rechtbank heeft de invoering der nieuwe z.g. kerkorde niet ongeldig verklaard. Dat is één. En hij heeft voorts gezegd: u kunt toch, als u wilt, vertrekken? Dat is twee.

Over dat recht-van-vertrekken wordt in de stukken herhaaldelijk gesproken.

Het Gerechtshof te 's-Gravenhage heeft in zijn vonnis wel even ter sprake gebracht de ook door ons verleden week gememoreerde vraag, of de hervormde Synode wel bevoegd is, om krachtens eigen reglement de haar bij Koninklijk Besluit van 1816 (!) toegekende rechten tegenover de plaatselijke gemeenten uit te breiden (b.v. door deze laatste te dwingen mee te betalen aan wat de synode belieft te subsidiëren, of in te stellen, doch wat tegen de geloofsovertuiging der orthodoxie ingaat). Maar, zo zegt het Hof, appellanten hebben over deze vragen geen uitspraak van het Hof verlangd. En dus bleven die kwesties liggen.

Maar wat de materie betreft sprak het Hof uit:

1) voorop zij gesteld dat de gemeenten en lidmaten der kerk gebonden zijn aan de door „de Kerk” op reglementaire wijze genomen besluiten;

2) wie niet betaalt is nalatig in de uitoefening van de „verenigingsrechten”; het is dan ook niet te veroordeelen, dat de organisatie tegen zulke niet-betalers „sancties” vaststelt;

3) ook vroeger bestonden er trouwens zulke „sancties” tegen niet-betalers.

En wat hen betreft, die zich bezwaard gevoelen, heeft het Hof overwogen:

1) de vaststelling der Kerkorde is geschied door de synode, die van de Hervormde Kerk het hoogste orgaan is;

2) de Hervormde Kerk is naar burgerlijk recht een rechtspersoonlijkheid bezittend zedelijk lichaam;

3) het besluit der synode is verbindend voor de lidmaten (tenzij het indruist tegen het doel der kerk, de goede zeden of de openbare orde, of oplevert misbruik van bevoegdheid, een en ander behoudens het — in artikel 3 van het Algemeen Reglement der Herv. Kerk uitdrukkelijk erkende — recht van de lidmaten, uit het genootschap te treden).

Deze herinnering van het Hof is te betekenisvoller, nu vooraf in de „Pleitnotities” dit laatste punt was te berde gebracht. De Arrondissements-Rechtbank, die vóór het Haagse Hof reeds de klagers in het ongelijk gesteld had, was gekomen tot de uitspraak („overweging”):

„het feit, dat een minderheid in de Kerk zich met reglementair vastgestelde leerstellingen in gemeede niet kan verenigen, doet aan de verbindendheid daarvan — ook voor die minderheid — niet af, mits het personen, tot zodanige minderheid behorende, vrijstaat uit te treden uit de Kerk, hetgeen onbetwist vaststaat.

Welnu, op deze passage uit het eerste vonnis waren de Pleitnotities afgegaan. Dienaangaande wordt naar voren gebracht, dat de Rechtbank hier wel heel erg mis was. Lees maar:

„De Rechtbank voegde daar nog aan toe, dat het onbetwist vaststaat, dat een minderheid in de Kerk, die zich met de reglementair vastgestelde leerstellingen niet kan verenigen, vrijstaat uit te treden. Deze uitspraak getuigt van volslagen onbekendheid met de jurisprudentie op dit stuk bestaande uit de tijd der Doleantie. In talrijke beslissingen is toen uitgemaakt, dat het recht om uit te treden in de Hervormde Kerk juist niet bestond.”

Hierna volgt een verwijzing naar 13 uitspraken uit het jaar 1888, en 8 uit het jaar 1889. Een-en-twintig uitspraken! Men merkt in de Pleitnotities dienaangaande op: „In de geciteerde jurisprudentie is de leidende gedachte, dat de colleges en personen, die overeenkomstig de vigerende reglementen zijn toegetreden tot de Hervormde Kerk, deze band niet kunnen verbreken en dat de daartoe strekkende besluiten en handelingen van onwaarde zijn”. En ze verzoeken, „dat de rechter zich onthoudt van ongevraagde op niets gebaseerde opmerkingen, die in strijd zijn met talrijke geargumenteerde beslissingen”.

Na deze scherpe ontboezeming uit de mond van bezwaarden tegen het eerste vonnis is het des te opmerkelijker, dat het tweede vonnis, gelijk we zagen, nog een dikke streep zet onder wat het eerste ook in dezen had laten weten.

Men ziet het dus: de juridische conclusie is: bukk en of h e e n g a a n . Ten minste, als ge tot de Herv. Kerk behoort.

Tot zover ons overzicht van de feiten op dit punt.

Als we ons nu indenken hoe de rechtspraak, ook nog in de laatste weken, ten aanzien van enkele gereformeerde kerken geluid heeft, is het verschil duidelijk.

Geen wonder: de gereformeerde kerken leefden in kerkverband onder de „Dordtsche” kerkenordering. Het is billijk, dat de rechtbank ons daarnaar beoordeelt.

Maar de Herv. Kerk leeft niet onder deze K.O. En ook in de pleidooien, die in de jongste procedure zijn uitgegaan van de „bezwaarden” hebben dezen zelf zich op het standpunt geplaatst van de in 1816, dat fatale jaar, onder staatsdwang ingevoerde reglementen. De rechter moet nu eenmaal de rechten van minderheden of meerderheid aanwijzen onder het gezichtspunt van het binnen een instituut door allen tevoren aanvaarde „verenigingsrecht”.

Dat betekent dus: de enige weg voor hervormden, die zich in een gewetensconflict geworpen weten, is: gehoorzaam worden en gaan leven onder de Kerkenordering, die gebouwd is op de beginselen der confessie. Men heeft het geprobeerd met een procedure. Dat liep op niets uit. Maar God verspert de weg noodt. Hij zegt nog altijd: wees gehoorzaam — en alles is ineens goed.

We ontvingen juist deze week van de Heer C. Costerus te Elkerzee, die ook enige weken geleden hier aan het woord gekomen is, een nieuw ingezonden stuk. Aan het verzoek tot plaatsing willen we wel voldoen. Hier volgt het (de Heer Costerus schreef erboven: „Verliezen is uitgesloten”):

Hooggeachte Redactie,

Er leeft in de Herv. Kerk een vrij talrijk volk, dat de zaken nog wel helder ziet liggen. In tijden van roering, wanneer er onder de Herv. Geref. wat ging ritselen, dan kwamen hun leidlieden aandragen met „conscientiestoppers”. Als axioma van alle beginselwijsheden, wordt aan de Herv. Geref. steeds voorgehouden het „heilige” MOETEN, om met alle spiritisten, (Zie vervolg pag. 136)

ONGELING.

SCHRIFT

zijn in ons

die zonde wel

van hen, die

niet afstaan

wel verstaan

christendom

merken in het

naar het moet

hoe komt dat

in de kerk?

ot de vraag:

of meer zon-

it gesproken,

in het gebeu-

ruking maakt:

ge wel eens

gierig als hij

gestemd.

p een prikje:

ichtig en een

s en een vier-

ieren, dat we

tigheden ons

neisje, op de

uw les altijd

t te luisteren

g zijt lichaam

er en rein te

Zondag naar

n der traditie

is voor God.

een duimpje

e leer, terwijl

en voortvreet,

hel zal slepen.

n, die werden

melijk leefden

aren zich zou-

er, die ons van

volk van hun

m in ons hart

maar aan ons.

of gene zonde

ns bekend: Ik

te wilde afhel-

me nog een

iet is zo zoet.

aan de hand

re daarin niet

het bedrijven

maar hij ver-

s bidden: „Va-

verlos mij van

worden, dan is

ichtige genade